

Mittuniversitetet i Östersund

Institutionen för samhällsvetenskap

Avdelningen för turism

Upplevelser och destination

Kulturturism 7,5 hp, VT 09

Ansvarig lärare: Lars Nyberg

Inlämningsuppgift 2

Kulturturism i Halland



Slaget vid Axtorna nära Ullared, Halland 1565. Re-enactment 2007.

Av Margareta Ivarsson, februari 2009

Innehåll

Inledning.....	4
Teori	4
Tillvägagångssätt.....	5
Fakta och intervju.....	5
Slutdiskussion.....	9
Källkritik	12
Källförteckning.....	12
Skriftligt material.....	12
Webbplatser	12
Andra källor	13
Bilaga 1	

Inledning

Jag kommer i detta PM att med utgångspunkt från en intervju med Göran Jönsson, utvecklingsledare för upplevelsenäringen och webbplatsen www.halland.se vid Region Halland beskriva den halländska kulturturismen. Hur viktig är den för länet? Vilka uttryck tar sig kulturturismen i Halland? Har man samma generella problem när det gäller kulturturism i Halland som litteraturen beskriver? Det vill säga; krockar det kommersiella tänkesättet med bevarandetänkandet? Vilka mötesplatser finns mellan kultur- respektive turismföreträdare, används kulturarvet som resurs för regional utveckling i Halland? Och så vidare.

Syftena med detta PM är två:

1. att översiktligt beskriva kulturturismen i Halland
2. att med utgångspunkt i kurslitteraturen resonera kring den halländska kulturturismen

Teori

Den teoretiska referensramen för detta PM baseras på följande teorier och källor.

- Mc Kercher du Cros (kapitel 10) resonemang kring gatekeepers: den som kontrollerar kunskapen som delges turisten får stor kontroll över hur kulturarvet används. Författarna menar att man kan använda kulturarv för att varumärkespositionera en destination, men ofta förenklas budskapen alltför mycket, för att kunna tillfredsställa masskonsumtion av ett kulturarv. Författarna menar att det är viktigt att förstå vilka dessa gatekeepers är och vilken roll de spelar.
- Riksantikvarieämbetet (RAÄ) fokuserar på senare år mer offensivt och betonar samverkan på alla nivåer i sina strategi- och visionsdokument. Bland annat innebär detta att ta rollen som samordnare och metodutvecklare. Ledord för utvecklingen är ökad delaktighet, tillgänglighet och kommunikation. RAÄ beskriver detta som en behövlig förnyelseprocess.
- Richards (sid. 53) resonerar under rubriken *turismens påverkan på kulturen* kring att skapa särskilda kulturfenomen för turister. Anledningen är att kunna sälja kommersiellt gångbara upplevelser som turisterna vill ha, utan att skada kulturarvet.
- Mc Kercher du Cros (sid. 112) beskriver vad de på engelska kallar *bundling* (paketering) där olika produkter grupperas tillsammans för att skapa en ny, mer tilltalande produkt som dessutom är enklare att köpa för turisten. Paketering bidrar till destinationsutveckling genom att åberopa flera olika ställen med liknande mening och därigenom skapa ett tema för en plats.
- Mc Kercher du Cros (sid. 122) beskriver vad som verkar känneteckna alla framgångsrika kulturturismattraktioner; de berättar en historia, gör att kulturtillgången känns levande, skapar deltagande, är relevant för turisten och fokuserar på kvalitet och autenticitet.
- Mc Kercher du Cros (sid. 13) beskriver också en "independent evolution of tourism and cultural heritage" sedan 1970-talet. Med detta uttryck menar författarna att de olika

inriktningarna har utvecklats parallellt, utan kontaktytor och har lite gemensamt förutom den gemensamma resursen (kulturattraktionen) och ser på varandra med misstänksamhet. Författarna beskriver sju relationsstadier mellan företrädarna för turism respektive kulturarv: full konflikt, gryende konflikt, lätt irritation, parallell existens/salig okunnighet, fredlig samexistens, fungerande relationer samt full samverkan.

Tillvägagångssätt

För att kunna besvara frågeställningarna och nå syftena använder jag mig av huvudsakligen av fakta från en telefonintervju, personliga besök vid halländska kulturattraktioner, ett antal olika webbplatser, samt kurslitteraturen. Intervjufrågorna presenteras i bilaga 1.

Fakta och intervju

Region Halland är ett kommunalförbund som sedan 2003 har uppdraget att verka för fortsatt utveckling och tillväxt i Halland. Förbundet är en samverkansorganisation för kommunerna och landstinget i Halland som har uppdraget att arbeta för regionens tillväxt, attraktion och konkurrenskraft. Halland har liksom samtliga län i Sverige utarbetat ett tillväxtprogram för att samordna insatser för hållbar tillväxt. De regionala tillväxtprogrammen är ett instrument som regeringen infört. Programmen utarbetas i regionala partnerskap och består av analyser av regionens tillväxtförutsättningar, program för hållbar tillväxt ur ett näringslivsperspektiv samt överenskommelser mellan de aktörer som skall genomföra och finansiera programmet. Programmen har därefter godkänts av regeringen för genomförande.

I Tillväxtprogrammet för Halland 2007-2010 står följande att läsa:

Det regionala tillväxtprogrammet är ett näringslivsprogram som ska bidra till en långsiktigt god utveckling, tillväxt och nya jobb. Programmet ska på ett kraftfullt sätt bidra till näringslivets utveckling genom ökade resurser och fler aktiviteter tillsammans med de aktörer som arbetar med entreprenörskap, nyföretagande och företagsutveckling.

...Region Halland har efter samråd med partnerskapet beslutat att prioritera följande insatsområden: entreprenörskap, innovationer och företagsutveckling, kompetensförsörjning och tillväxtområdena hälsoteknik, upplevelsenäring, livsmedel och miljö/energi. Det övergripande målet är att den ekonomiska utvecklingen under programperioden ska placera Halland bland de fem bästa länen i landet. Tillväxten ska vara hållbar utifrån sociala och ekologiska aspekter.

Via produktområdena Hav & Kust, Skog & Vatten, Golf & Green, Möte & Konferens, Mat & Dryck, Nöje & Kultur driver Region Halland genom webbplatsen www.halland.se utvecklingsarbete med halländska upplevelseföretag som valt att ingå i dessa nätverk.



Upplevelsenäringen är alltså ett av fyra tillväxtområden i Hallands Regionala Tillväxtprogram, vilket betyder att man anser att den är mycket viktig. Hur viktig är då kulturturismen i detta avseende? På Region Halland anser man kulturen vara viktig eftersom ca 10-15% av turisterna säger sig välja destinationen utifrån kulturbesöksmål. Men kulturturismen i sig är inte stor. Den är sällan företagsbaserad, utan ska snarare ses som ett medvärde till övrig turism och utvecklingsledaren för upplevelsenäringen på Region Halland betraktar den som en stödprocess.

Region Halland äger och marknadsför webbplatsen www.halland.se, där man under rubriken *Nöje & Kultur* hittar turistinformation om ett antal olika kulturturismattraktioner. Organisationen är kvalitetssäkrare av det som läggs ut, men *Nöje & Kultur* kommer snart att byta namn till *Nöje och Evemenang* då *kultur inte är något produktsortiment utan en hel värld i sig själv* (citat Göran Jönsson). På webbplatsen halland.se ska det finnas köpbara produkter och aktörer som är tydliga med sin produktinriktning och detta tillhandahåller i dagsläget inte huvuddelen av de halländska företrädarna för kulturen. På webbplatsen vill regionen alltså ha ett tydligt kommersiellt perspektiv och kultur som *vill* vara mer kommersiell får naturligtvis sin plats där. Exempel kan vara museer och exklusiv hantverksshopping. Idag finns bara olika besöksmål uppräddade på webbplatsen. Inga länkar till de specifika kulturattraktionerna, bara en länk till en databas som dessvärre har en helt annan indelning än den på huvudsidan halland.se. När man kommer till databasen är sökorden *Boende, evenemang, aktiviteter, sevärdheter, mat & nöjen, shopping & service*, vilket innebär att kulturen försvann någonstans på vägen och blir väldigt svår att hitta för eventuella kulturturister eftersom man måste leta under flera rubriker.

Region Halland skapar mötesplatser mellan företrädare för de olika produktområdena som finns på webbplatsen halland.se. Region Halland är en mötesplats i sig själv men det är på byråkratnivå. För att utvecklingsledaren för upplevelsenäringen ska delta på mötesplatser måste de utgå från tillväxtperspektivet, inte ett kulturpolitiskt perspektiv. Några exempel på möten och mötesplatser mellan turist- och kulturperspektivet och dess respektive företrädare i Halland är:

- en inbjudan från konstliv i Halland, då företrädare för upplevelsenäringen ska träffa företrädarna för konsten i Halland t ex. Mjellby konstgård, som har suttit med i styrgruppen för Hallands kustväg (samverkan kring upplevelser och besöksmål längs kustvägen i Halland)
- utvecklingsprocesser inom MAKExperience projektet vilket genomförs i Halland som en av fyra noder i KK Stiftelsens program *Drivkrafter för nya näringar*. Utgångspunkten är att traditionell industri och upplevelseindustri har kompletterande kompetenser som i samverkan är en stor potential till innovationer. Projektet ska hjälpa dessa industrier att i samverkan och på nya sätt utveckla nya kunderbjudanden (uppbyggda av varor, tjänster och upplevelser) eller nya effektivare, roligare, mer kreativa arbetssätt för att hållbara

arbetstillfällen skall kunna skapas. MAKExperinece genomförs till stor del i form av workshops. Utvecklingsarbetet stärks med hjälp av interaktiv forskning. Tjolöholms slott har till exempel deltagit och varit en av värdarna i detta program.

Utvecklingsledaren för upplevelsenäringen på Region Halland medverkar i huvudsakligen i strategiska diskussioner men det händer även att han medverkar i mötet mellan företag och kultur på produktnivå. Däremot sker mycket liten samverkan med Riksantikvarieämbetets förlängda arm i Halland, dvs. kulturmiljöenheten på Länsstyrelsen och länsantikvarien som har det övergripande ansvaret och arbetar med förmedling av kulturarvet, kulturturism, landskaps- och byggnadsvård, utvecklingsfrågor och EU-projekt. Det framgår i denna del av intervjun att det troligen förekommer två konkurrerande perspektiv: är det turismen eller kulturarvet som ska vara huvudprocess vid samverkan?

Kulturarvet används som resurs för regional utveckling i Halland, även om det inte är i någon stor omfattning. Några exempel är:

- Aktiviteterna vid Axtorna. Axtorna slagfält var år 1565 platsen för ett av de största fältslagen i Nordens historia. Idag kan man besöka slagfältet och via informationstavlor, en telefonguide och genom att boka visningar få detaljerad guidning på plats. Det är Axtorna historiesällskap som står bakom detta och åren 2006 och 2007 återskapade man även slaget i form av ett så kallat re-enactmentslag, med tidsenligt klädda aktörer, vajande flaggor, kanoner och 2007 även med fullt utrustat rytteri. Axtorna historiesällskap är en ideell förening. Ingen individ tjänar några pengar på eventet. Tvärtom ligger tusentals ideella arbetstimmar bakom det hela. Men det är ett spännande event med potential och har många besökare.
- Tjolöholms slott. Slottet byggdes 1898-1904 och är Sveriges främsta Arts and Craftsanläggning. Runt slottet ligger trädgården och en engelsk park. Unikt för Tjolöholm är att hela godset byggdes som ett idealsamhälle. Innanför slottsgrindarna finns förutom huvudbyggnaden även Allmogebyn med de forna arbetarbostäderna och Slottskyrkan. Allmogebyn är ett exempel på förra sekelskiftets nationalromantik och några av husen har restaurerats till sitt ursprungliga skick och hyrs ut som hotell- och semesterboende.

Har då Halland några särskilda kulturfenomen som är skapade för turister? Tema-parker? Annat?

Här verkar det enligt utvecklingsledaren för upplevelsenäringen vara konsten som är det närmaste man kommer skraddarsydda upplevelser för turister. Exempel är:

- Mjellby konstmuseum är först och främst Halmstadgruppens museum. Här finns en stor och permanent samling med gruppens konst som gör det möjligt att ständigt visa varierade utställningar av dess pionjärinsatser i svensk konsthistoria. Mjellby Konstmuseum drivs av Halmstads kommun
- Konsthallen Hishult, privatägd. Olika utställningar såsom foto, måleri, skulptur, keramik, teckning, design etc. Till konsthallen hör även Hishults Gästgivaregård med restaurang - konferenser & logi.
- Teckningsmuseet i Laholm skulle kunna vara det, enligt respondenten. Stiftelsen Teckningsmuseet i Laholm är det enda fristående teckningsmuseet i Norden. Museet har en ständigt växande samling teckningar av svenska konstnärer från 1700-talet till dags dato. Grunden till museet utgör den teckningsamling som skapats av Böllerupakademien, en

sammanslutning av konstnärer, författare och tonsättare, som har sitt centrum i Laholms kommun.

- När det gäller särskilda paket för kulturturister, finns ur ett halländskt perspektiv exempel på medvetna satsningar. Det som lyfts fram här är Kungsbacka. Kommunen har investerat offentliga medel på sina tre attraktioner Tjolöholms slott, Äskhults by och Fjärås bräcka. Kulturresevatet Äskhults by består av fyra gårdar tätt kring ett bytorp. Byggnaderna uppfördes under 1700-1800-talet och ligger kvar på sina ursprungliga platser trots skiftesreformer under 1800-talet. Fjärås Bräcka är en av landets förnämsta lämningar från istiden. Man har med utgångspunkt i dessa attraktioner skapat något man kallar Kungs Rike - Sveriges bästa turistprojekt 2005. Här kan man göra en "Tidsresa" på egen hand eller med guide; *Upplev vår historia i en dramatiserad berättelse från forntid till nutid*. En särskilt framtagen produkt. Men det är huvudsakligen skolor som använder den och när Region Halland finansierade ett projekt för att utveckla en mer turistisk produkt, användes inte dessa medel då entreprenörerna inte blev överens med turistorganisationen om uppdraget. Annars skulle detta kunna bli en kulturturismprodukt som uppfyller de kriterier som verkar känneteckna alla framgångsrika kulturturismattraktioner; berätta en historia, gör att kulturtillgången känns levande, skapar deltagande, är relevant för turisterna och fokuserar på kvalitet och autenticitet.

Region Halland finansierar just nu en förstudie som handlar om en dramatisering av ett spel om bockstensmannen i Varberg. Läns museet Varberg ska i detta sammanhang fungera som kvalitetssäkrare. Samma museum är en av de viktigaste kulturattraktionerna för turismen i Halland, där just bockstensmannen och Varbergs fästning är de bärande pelarna. Museet har många besök per år, men även här är många skolbarn. När det gäller övriga viktiga kulturattraktioner hävdar respondenten att han frågat vilka de är utifrån kulturens perspektiv, men inte fått något tydligt svar. Han lyfter inte själv upp dem och tar exemplet med Världsarvet Grimeton: *för mig räcker det inte att ha ett världsarv. Den målinriktade viljan att vara en del av en destinations utveckling saknas. Jag hade önskat att de sagt; som världsarv till vi vara en dragare för företag i vår omvärld. Men de säger; vi vet inte hur många besökare vi vill ha. Du måste in i entreprenörbranschen och du måste öppna dig - tillsammans med er ska vi göra världens bästa produkter! De som äger tillgången ser det inte...*

Grimeton antogs till världsarvslistan 2004 med följande motivering:

Varbergs Radiostation i Grimeton är ett unikt och enastående monument som representerar utvecklingsprocessen inom kommunikationsteknologin under perioden efter första världskriget. Varbergs Radiostation är ett exceptionellt välbevarat exempel på telekommunikationscentrum som representerar de tekniska landvinningarna vid början av 1920-talet samtidigt som det dokumenterar den fortsatta utvecklingen under tre årtionden.

Det verkar inte vara problem ur perspektivet slitage, utan snarare ett synsätt - bevarandeperspektiv. Respondenten fortsätter: *Det kan vara vårt fel också. Vi borde kanske avdelat någon för att integrera Grimeton i destinationen, men vi har inte prioriterat det i vårt tillväxtarbete. Vi har en medarbetare som ska arbeta med nk-värde (natur och kulturvärde) hur vi bättre tar till vara och kommersialiserar dessa värden.*

Respondenten menar att en framgångsfaktor är att renodla retoriken: *Jag har all respekt för kulturperspektivet. Det är också ett slags uttryck för demokratin och måste ha sin agenda, men inte i tillväxtarbetet. Det fria konstnärliga utövandet måste hanteras på en annan arena. Det är det jag menar med retoriken måste skiljas åt.*

Slutdiskussion

Syftena med detta PM var två:

1. att översiktligt beskriva kulturturismen i Halland
2. att med utgångspunkt i kurslitteraturen resonera kring den halländska kulturturismen

McKercher du Cros (sid. 13) beskriver hur driften och skötseln av de olika inriktningarna turism och kulturarv har utvecklats parallellt och utan kontaktytor. Inriktningarna har lite gemensamt förutom den gemensamma resursen (kulturattraktionen) och ser på varandra med misstänksamhet. När det gäller halländsk kulturturism kan jag bara konstatera att verkligheten stämmer överens med teorin. Parallelliteten och olika perspektiv som sällan möts går att identifiera, samtidigt som det ändå görs insatser för att skapa bryggor mellan perspektiven. MAKExperience projektet är ett sådant initiativ.

McKercher du Cros beskriver sju relationsstadier mellan företrädarna för turism respektive kulturarv: full konflikt, gryende konflikt, lätt irritation, parallell existens/salig okunnighet, fredlig samexistens, fungerande relationer samt full samverkan. Naturligtvis kan jag inte utifrån den begränsade information jag har tillgänglig i dagsläget göra någon djupare analys av tillståndet i Halland. Men jag tillåter mig ändå att resonera kring det, med teorin som grund. Jag tycker mig kunna utesluta ytterligheterna full konflikt & gryende konflikt samt full samverkan och fungerande relationer. Då jag kunde identifiera en antydning till irritation under vissa delar av intervjun samtidigt som jag hörde goda exempel på samverkan, verkar relationerna inom kulturturismens område i Halland präglas av spannet lätt irritation – parallell existens/salig okunnighet – fredlig samexistens. Det verkar inte finnas någon självklar strategi kring hur man ska mötas och arbeta med dessa frågor. Det är uppenbart att det blir polariseringar. Man ska inte underskatta signalvärdena; det spelar naturligtvis stor roll om det är företrädare för det kommersiella eller kulturarvsrepresentanterna som tar initiativ och bjuder in till samverkan. Något som man dock kan konstatera är att Riksantikvarieämbetets ambitioner att ta rollen som samordnare och metodutvecklare inte syns särskilt tydligt i Halland. Det RAÄ själva beskriver som en behövlig förnyelseprocess verkar inte ha kommit igång för fullt.

Att Region Halland fungerar som en tydlig gatekeeper (Mc Kercher du Cros kapitel 10) som kontrollerar kunskapen som delges turisterna är tydligt på webbplatsen halland.se. I och med detta får organisationen enligt Mc Kercher du Cros även kontroll över hur kulturarvet används. Eller inte används, skulle jag vilja lägga till. Såsom presentationen på webbplatsen ser ut idag kan jag inte påstå att det är enkelt att identifiera hur man kan använda de kulturarvstillgångar som finns tillgängliga för hugade turister i länet. Författarna menar att man kan använda kulturarv för att varumärkespositionera en destination och jag ser tydliga möjligheter att göra detta på ett bra sätt, men ser inte att man gör det. Med bra menar jag då ur ett vinna-vinna-perspektiv för både turismen och kulturarvet. I detta sammanhang tror jag det vore givande med en fördjupad diskussion inom

Region Halland mellan upplevelsenäringen och kulturen (eftersom Region Halland även har ansvar för den regionala kulturens utveckling i Halland) kring hur de själva ser på sin gatekeeper-roll och samverkan. Jag tror det är viktigt med en ännu djupare förståelse av den roll de själva spelar. Att upplevelsenäringen så tydligt fokuseras i tillväxtprogrammet medför, som jag ser det, en uppenbar risk att representanterna från kulturarvssidan ser sig som "sätta på undantag" redan från början. När upplevelsenäringens företrädare bjuder in till samverkan finns då ingen jämbördig ingång i diskussionerna. Å andra sidan har jag själv varit närvarande i samverkanssammanhang då kulturarvsföreträdarna överhuvudtaget inte verkade villiga att närma sig det kommersiella perspektivet. På relationsskalan låg man här farligt nära konfliktperspektivet. Min analys av dessa erfarenheter är att det behövs en neutral arena eller i alla fall en neutral värd, som bjuder in båda sidornas representanter där båda perspektiven får lika stor plats och syftet är att komma vidare till en högre nivå där man gemensamt identifierar vilka kriterier som ska gälla för samverkan på denna nivå. Jag ser t ex. ingen motsättning mellan att kulturarvet Grimeton kanske inte vill ha så många besökare, samtidigt som upplevelsenäringens företrädare vill "sälja" kulturarvet till turister. Utifrån Mc Kercher du Cros' paketeringsperspektiv skulle Grimeton kunna bidra till destinationsutveckling genom att man samtidigt åberopar flera olika ställen med liknande mening och därigenom skapar ett tema för destinationen. Det är bara att göra en noggrann marknadsundersökning och identifiera vilka turister som kan tänka sig att betala en rejäl summa för att köpa ett paket innehållande Grimeton i kombination med utvalda delar av andra halländska turismprodukter som stämmer överens med Grimetons image. Vilka dessa ska vara låter jag vara osagt, det beror på vad marknadsundersökningen kommer fram till. Men om jag ska försöka vara lite kreativ skulle man kunna tänka sig att målgruppen teknik/radio/historiskt intresserade tyska män 50+ kan vara något för Grimeton. Vad vill de komplettera Grimeton med? Bockstensmannen och dramatiseringar på Varbergs fästning? Boende på Tjolöholm? Kanske hela paketet Kungs Rike och Tidsresan? I den sistnämnda ingår ju naturvärden, är målgruppen kanske naturintresserad också? Ur vilket perspektiv: vandring på Hallandsleden i lugn miljö? Ekoturismcertifierad råbocksjakt på Alvhaga? Det tål att tas reda på.

Men då uppstår ett annat problem i sammanhanget. Finns det en mognad för detta nya "gränssnitt"? Grimeton och Kungs Rike/Tjolöholm skulle i större omfattning kunna agera "dragare" i företagarnätverk, där det även blir god utväxling i företagen runt omkring. Men hur faller det ut i ekonomisk tillväxt och i vilket sammanhang ska de arbeta? Företrädarna för kulturarven måste kanske välja väg? Är det nuvarande tillståndet i Halland ett uttryck för att företrädarna för kulturarvet inte vill välja? Det är alltid svårt när man ska förvalta kostsamma tillgångar. Man försöker vara alla till lags samtidigt för att få finansiering. Sedan har vi de som ska leverera kunderbjudanden, entreprenörerna. Är de mogna för samverkan med turistorganisationer på bred front i Halland? Nja, inte om vi ser till vad som verkar ha hänt med Tidsresan då Region Halland finansierade ett projekt för att utveckla en mer turistisk produkt och medlem inte användes då entreprenörerna inte blev överens med turistorganisationen om uppdraget. Är det kanske ett annat läge nu? Är det dags för ett nytt försök? Kanske med en annan ingång? Här kan man bygga på Richards (sid. 53) teorier om att det kan vara bra att skapa särskilda kulturfenomen för turister för försäljning av kommersiellt gångbara upplevelser som turisterna vill ha, utan att skada kulturarvet.

I Halland verkar konsten vara den inriktning som kommit längst när det gäller skräddarsydda upplevelser för betalande turister (inte skolbarn). I detta sammanhang är det intressant att resonera

kring var som är kulturarv? Är gränserna mellan konst, kultur och kulturarv glasklara? Nej, skulle jag vilja säga men nog är det skillnad på ett konstmuseum i Halmstad som fokuserar på Halmstadgruppens konst och ett galleri som presenterar ett brett spektrum av god konst men utan samma starka geografiska koppling som Halmstadgruppen i Halmstad? Samma starka geografiska koppling gäller även Teckningsmuseet i Laholm, men på ett annat sätt.

För att återgå till kulturarvet som resurs för regional utveckling i Halland så tycker jag mig se flera intressanta ingångar, särskilt om man ska göra kopplingen till McKercher du Cros (sid. 122) och deras beskrivning av vad som verkar känneteckna alla framgångsrika kulturturismattraktioner; de berättar en historia, gör att kulturtillgången känns levande, skapar deltagande, är relevant för turisterna och fokuserar på kvalitet och autenticitet. Utan att på något sätt hävda att jag har all information, snarare använda teorin och kurslitteraturen som grund att resonera utifrån, tycker jag mig kunna identifiera ett par halländska kulturarvstillgångar med potential:

- Världsarvet Grimeton
- Axtorna
- Kungs Rike och Tidsresan
- Bockstensmannen/Länsmuseet Varberg

Som sagt, detta ska inte ses som något särdeles väl underbyggt utan mer spännande reflektioner. Jag gjorde tidigare ett försök att beskriva Grimetons möjligheter. Om jag skulle försöka mig på Axtorna, kunde en lämplig målgrupp vara danska barnfamiljer. Danskarna turistar ofta i Halland, har lätt att ta sig med bil över Öresundsbron, eventet är spännande för barn och danskarna vann dessutom det historiska slaget. I en sättning med modern medieteknik, där barnen får klä ut sig i barnvarianter av härernas kläder och "posera in action" framför en stillbilds- eller filmkamera tillsammans med "riktiga riddare" och sedan får köpa med sig materialet hem och samtidigt sprida information när de kommer hem till Danmark genom att visa upp det för sina kompisar och grannar har man en ingång. Om historiesällskapet kunde skapa en plattform för entreprenörer i området såsom tillhandahållare av mat (med historisk prägel?), övernattning och kanske till och med samverka med en dramatisering av bockstensmannens liv (Bockstens mosse och Åkulla bokskogar ligger nära Axtorna) i samverka med Varbergs Länsmuseum och entreprenörer inom Åkulla området (Åkulla bokskogar anses av särskilt naturvärde) samt företrädare för berörda kommuner och region skulle eventet kunna utvecklas till något mycket värdefullt ur perspektivet kulturarvsturism. Frågan är bara: var finns drivkraften i systemet och hur mycket orkar ett ideellt historiesällskap med?

När det gäller Kungs Rike och Tidsresan finns redan ett gångbart koncept. Här verkar det snarare vara samverka det hänger på. Och ska man vara realist är det nog här man måste börja när det gäller alla ovanstående kulturarvstillgångar. Min slutkommentar blir således: eftersom Riksantikvarieämbetets ambitioner inte riktigt nått till Halland och då man har tidigare erfarenheter av samverksförsök som inte nått ända fram är det dags för en neutral aktör att rigga en processinriktad mötesplats för samverka. Region Halland borde kunna vara denna aktör, men då tror jag upplevelsenäringen och kulturarvsföreträdarna inom regionförbundet behöver bjuda in i samverka. Först taktika och skapa strategier internt och sedan tillsammans bjuda in för att nå nästa nivå. Annars tar upplevelsenäringen i kraft av sin starka bas i tillväxtprogrammet över. Intressant vore också att höra hur de halländska kulturpolitikerna ser på samverka kring kulturarvsturism.

Källkritik

Eftersom min respondent till stor del fick tala fritt, finns visst utrymme för fel. Jag tror inte att respondenten avsiktligt har svarat fel, men han vill säkert framhålla just sitt synsätt och sitt arbetsområde som speciellt intressant och viktigt. Hade jag valt att fråga en representant från kulturarvssidan, hade jag förmodligen fått delvis andra svar på mina frågor rörande halländsk kulturturism. Sedan finns det alltså en risk att jag missuppfattat något, både när det gäller respondentens svar och vad gäller helhetsperspektivet.

Källförteckning

Skriftligt material

McKercher, B., Du Cros, H. Cultural Tourism. The Partnership Between Tourism and Cultural Heritage Management. The Haworth Hospitality Press (2002)

Region Halland. Tillväxtprogram för Halland 2007-2010.

Richards, G.(ed) Cultural Tourism in Europe. ATLAS (2005)

Riksantikvarieämbetet. Kulturarv i tiden – angeläget, tillgängligt, användbart. Vision och strategi 2004-2006.

Riksantikvarieämbetet. Kulturarvsturism. Strategi 2005-2007.

Webbplatser

www.askhultsby.se

www.falkenberg.se/2.da906710286e85a4a800050.html Slaget vid Axtorna

www.grimetonradio.se

www.halland.se

www.hishult.com

www.kks.se/templates/ProjectPage.aspx?id=12279 KK-stiftelsen, projekt MAKExperience

http://www.kungsbacka.se/sitetemplates/KBInformationPage_3121.aspx Fjärås Bräcka

http://www.kungsbacka.se/sitetemplates/KBInformationPage_3100.aspx Kungs Rike

www.lansstyrelsen.se/halland

www.mjellbykonstmuseum.se

<http://www.raa.se> Riksantikvarieämbetet

www.tjoloholm.se

www.vgregion.se

Alla fanns tillgängliga den 14 februari 2009.

Andra källor

Göran Jönsson, utvecklingsledare upplevelsenäringen/halland.se, Region Halland

Egna besök vid halländska kulturattraktioner

Eget deltagande vid Arenaträff med tema marknadsföring för halländska företag och organisationer inom upplevelsenäringen. Anordnad av Region Halland den 26 oktober 2006.

Bilaga 1

Intervjufrågor

Upplevelsenäringen är ett av fyra tillväxtområden i Hallands Regionala Tillväxtprogram. Hur viktig är kulturturismen i detta avseende?

Vilka mötesplatser/forum finns mellan kulturfolk och turismfolk i Halland?

Är du personligen med i samverkansaktiviteter för att skapa intressanta kulturturismprodukter?

Samverkar du i din roll med Riksantikvarieämbetet i några sammanhang? Vilka?

Hur används kulturarvet som resurs för regional utveckling i Halland? Ge några exempel!

Har Halland särskilda kulturfenomen som är skapade för turister

Finns det särskilda kulturturismpaket i Halland eller ses de som komplement till annan turism?

Vilka(hur många) kulturturismaktiviteter i Halland anser du uppfyller följande punkter

- berättar en historia
- gör att kulturtillgången känns levande
- skapar deltagande
- är relevant för turisten
- fokuserar på kvalitet och autenticitet

Vilka är de viktigaste kulturattraktionerna för turismen i Halland?

Hur marknadsförs de? Vad betonas i marknadsföringen av dem?

← Din plats: [Inlämningsuppgifter](#) > **Visa inlämnad uppgift**

Inlämnad uppgift: Uppgift 2

Inlämningsdatum: den 8 februari 2009 23:59

Typ: Arbeta individuellt

Betygskriterier: av 1

Status: Betygsatt den den 22 februari 2009 10:24

Betyg: **1 av 1**

Skickat den null (försök nr 1)

Instruktioner:

Se studiehandledning Inlämningsuppgiften bedöms och kan då godkännas eller alternativt så behövs en komplettering/omarbetning som respektive lärare meddelar omfattningen av. Då blir det ett nytt inlämningsdatum.

Bilagor

Inlämnad uppgift:

Bilagor Ingen

Den senaste kommentaren:

Avsändare: Lars Nyberg

Datum: den 22 februari 2009 10:24

Hej Margareta

En alldeles utmärkt diskussion och analys. Halland har tagit till sig turism som en regionalekonomiskt viktig näring och där utvecklingsstrategin verkar betona ekonomin som det viktigaste.

Jag kan inte undgå att jämföra med den kulturpolitiska utredning som just presenterats. Där har vi mycket av samma argument för kulturens roll i samhället. Att RAA's idéer inte syns så mycket förvånar mig (och dig också, vad jag förstår). Halland är ju ett progressivt område, eller ...?

Kungs rike och Tidsresan verkar, som du påpekar, vara en utmärkt idé med en historia som kan berättas och ett levandegörande som borde kunna bli av hög kvalitet.

Grimeton är nog svårare, mest intressant för specialintresserade (även tyskar), medan man skulle kunna berätta fascinerande historier om både Axtorna och Bockstensmannen. Det finns alltså stor potential, men viljan verkar vara begränsad. Uppgiften är godkänd.

Hälsningar
Lars

OK